

Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
 jednostka prowadząca zajęcia: Zakład Teorii i Historii Sztuki

rok akademicki: 2025/2026

Socjologia sztuki

typ przedmiotu: obowiązkowy

tryb studiów: jednolite studia magisterskie

prowadzący: dr M.Juda

semestr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
liczba godzin						30				
punkty ECTS						2				

forma przedmiotu: wykład akademicki

założenia i cele przedmiotu:

Celem praktycznym jest uzbrojenie studenta w umiejętności poruszania się w treści większości głównych stanowisk teoretycznych dot. socjologicznych koncepcji sztuki, ich wewnętrznej budowy i zróżnicowania oraz identyfikowania głównych stanowisk wartościujących ważnych w odniesieniu do praktyki artystycznej.

treści programowe:

względna autonomiczność kultury, kultura wysokiego i niskiego obiegu, autoteliczność sztuki, habitus, rola mass–mediów, problem statusu dzieła sztuki, sztuka jako medium komunikowania, interfejsy sztuki, strategie działania w sztuce, dzieło sztuki jako interakcja biografii kulturowych

wymagania wstępne i przedmioty wprowadzające:

Przygotowanie ogólne na poziomie szkoły średniej oraz wysłuchanie wprowadzającego wykładu z teorii kultury.

wiedza i umiejętności studenta po zakończeniu zajęć:

Odpowiednia orientacja w treściach społecznego i kulturowego funkcjonowania sztuki oraz umiejętność identyfikowania problemów związanych z kulturowym podłożem artefaktów artystycznych.

forma i warunki zaliczenia przedmiotu: wysłuchanie wykładu i pozytywne przejście końcowego testu sprawdzającego; dla końcowej oceny 5.0 [bdb] zaliczenie testu co najmniej na ocenę 4.0 [db] oraz złożenie i zaliczenie końcowej pracy seminaryjnej na jeden z tematów do wyboru:

1. Sztuka jako przestrzeń mediacji rzeczywistości społecznej,
2. Przemoc symboliczna a sztuka,
3. Ambiwalentny charakter statusu artysty.

wymogi pracy:

- A. charakter pracy – esej;
- B. rozmiar – ok.10 stron znormalizowanego maszynopisu (według standardu – 1800 znaków na stronie wraz ze spacjami);
- C. technika pisania – konieczność przywoływania źródeł (literatury) poprzez stosowanie przypisów tak w raportowanej treści jak w szczególności w cytowanych fragmentach;
- D. format przypisu – dowolny (konwencja dowolna), byle pełny, tj. przypis musi zawierać co najmniej imię i nazwisko autora, tytuł dzieła, miejsce i rok wydania oraz stronę z której pochodzi przywoływana treść lub cytata;
- E. bibliografia – spis literatury jako mapa problemu dołączany na końcu pracy; bibliografia zawiera obligatoryjnie spis źródeł cytowanych w tekście jak również odnoszących się do tytułowego problemu, a w pracy bezpośrednio niepowoływanych; format adresu bibliograficznego poszczególnych pozycji bibliografii identyczny jak format przypisu z pominięciem wskazywania stron;
- F. termin oddania pracy: czerwiec 2026.

szczegółowy opis programu zajęć (wykaz tematów wykładów):

- 1. Socjologia sztuki jako dyscyplina naukowa.
- 2. Historyczne antecedencje I: socjologia i psychologia sztuki, estetyka socjologiczna.
- 3. Historyczne antecedencje II: historyczne początki i teraźniejsze ramy.
- 4. Rola i znaczenie badań empirycznych w socjologii sztuki.
- 5. Problem konceptualizacji: socjologia sztuki czy socjologia dzieła sztuki.
- 6. Komunikacyjna orientacja socjologii sztuki.
- 7. Problem odbiorcy sztuki – funkcje sztuki i typologia odbiorców.
- 9. Społeczna lokalizacja obiegów wartości artystycznych: moc habitusu.
- 10. Mecenat.
- 11. Polityka państwa.
- 12. Rynek sztuki i sponsoring.
- 13. Rytuały i skandale.
- 14. Sztuka w cyberświecie: arte ciphra.
- 15. Społeczne deskrypcje artysty.

Wykaz literatury:**Literatura podstawowa:**

- 1. M.Golka, Socjologia sztuki, Warszawa 2008.
- 2. N.Heinich, Socjologia sztuki, Warszawa 2010.
- 3. A.Matuchniak–Mystkowska, Studia z socjologii sztuki: od estetyki socjologicznej do socjologii sztuki cross-genre, Łódź 2024.

Literatura uzupełniająca:

- 4. T.W.Adorno, Sztuka i sztuki, Warszawa 1990.
- 5. J. Baudrillard, Precesja symulaków, [w:] R.Nycz [red.], Postmodernizm, Kraków 1997.
- 6. P.Bourdieu, Reguły sztuki: geneza i struktura pola literackiego, Kraków 2001.
- 7. M.Juda [red.], Hortus electronicus, Katowice 2019.
- 8. P.Kisiel, Uczestnictwo w kulturze jako forma działania społecznego, Kraków 2012.
- 9. A.Lipski, Elementy socjologii sztuki: problem awangardy artystycznej XX wieku, Wrocław 2001.
- 10. A.Matuchniak–Krasuska, Zarys socjologii sztuki Pierre'a Bourdieu, Warszawa 2010.
- 11. S.Ossowski, Socjologia sztuki, [w:] Dzieła, t.1, Warszawa 1966.
- 12. M.Ostrowski/Sidey Myoo, Ontoelektronika, Kraków 2013.
- 13. A.Porcza, Interfejsy sztuki, Kraków 2008.
- 14. Ł.Trembaczowski [red.], Specyfika formy, czy specyfika treści? Studia z zakresu socjologii sztuki, Katowice 2017.